TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. liepos 9 d.*

Byloje C-204/08

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2008 m. balandžio 22 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. gegužės 19 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Peter Rehder

prieš

Air Baltic Corporation,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (pranešėjas), G. Arestis ir J. Malenovský,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
posėdžio sekretorius N. Nanchev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. balandžio 1 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— P. Rehder, atstovaujamo *Rechtsanwalt* J. Kummer,

— *Air Baltic Corporation*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* G.-S. Hök,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Kemper,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,

— Latvijos vyriausybės, atstovaujamos E. Eihmane ir U. Dreimanis,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos L. Seeboruth,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A..-M. Rouchaud-Joët ir S. Grünheid,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk. 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp P. Rehder ir *Air Baltic Corporation* (toliau – *Air Baltic*), atšaukus skrydį iš Miuncheno (Vokietija) į Vilnių (Lietuva), kurį P. Rehder rezervavo per šią bendrovę.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Reglamentas Nr. 44/2001 įsigaliojo 2002 m. kovo 1 d. ir, kaip nurodoma jo 68 straipsnio 1 dalyje, jis pakeičia 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo su vėlesniais pakeitimais (OL C 27, 1998, p. 1; toliau – Briuselio konvencija).

4 Šio reglamento pirmoje konstatuojamojoje dalyje teigiama: „Bendrija yra nustačiusi sau tikslą prižiūrėti ir vystyti laisvės, saugumo ir teisingumo sritį, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama iš lėto sukurti tokią sritį, Bendrija tarp kitų dalykų turėtų priimti patikimam vidaus rinkos veikimui užtikrinti būtinas priemones, susijusias su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose“.

5 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 antros konstatuojamosios dalies antrąjį sakinį „nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios“.

6 Šio reglamento vienuoliktoje konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė“.

7 Šio reglamento dvyliktoje konstatuojamojoje dalyje sakoma, kad „jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą“.

8 Reglamento Nr. 44/2001 nustatytos jurisdikcijos taisyklės yra išdėstytos jo II skyriuje, kurį sudaro 2–31 straipsniai.

9 Šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, kuri yra šio II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, numatoma:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

10 Tame pačiame 1 skirsnyje esančioje 3 straipsnio 1 dalyje nustatoma:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

11 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio, kuris yra II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“, 1 punktą:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1. a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

— teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis.“

12 Šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje numatoma:

„Pagal šį reglamentą bendrovės arba kito juridinio asmens ar fizinių arba juridinių asmenų asociacijos nuolatinio buvimo vieta yra ten, kur yra jų:

a) oficiali buveinės vieta arba

b) centrinė administracija; arba

c) pagrindinė verslo vieta.“

13 Šio reglamento 71 straipsnio 1 dalyje nustatoma:

„Šis reglamentas nedaro poveikio jokioms konvencijoms, kuriose dalyvauja valstybės narės ir kurios konkrečiose bylose reglamentuoja jurisdikciją arba teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą.“

14 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 8 t., p. 10),

įtvirtina kompensacijos keleiviams principą tarptautinio oro transporto srityje atšaukus skrydį. Šio reglamento 5 straipsnyje „Skydžių atšaukimas“ numatoma:

„1. Atšaukus skrydį:

<…>

c) atitinkami keleiviai turi teisę į kompensaciją, kurią skrydį vykdantis oro vežėjas išmoka pagal 7 straipsnį, nebent jiems buvo pranešta apie atšaukimą:

<…>“

15 Šio reglamento 7 straipsnio „Teisė į kompensaciją“ 1 dalyje numatoma:

„Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviai gauna tokio dydžio kompensaciją:

a) 250 eurų visų 1 500 kilometrų ar mažesnio atstumo skrydžių atveju;

<…>“

16 Pagal šio reglamento 12 straipsnio 1 dalį:

„Šis reglamentas taikomas nepažeidžiant keleivių teisės gauti papildomą kompensaciją. Pagal šį reglamentą gautos kompensacijos suma gali būti atimama iš tokios kompensacijos sumos.“

Monrealio konvencija

17 1999 m. gegužės 28 d. Monrealyje priimtą konvenciją dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo (toliau – Monrealio konvencija) Europos Bendrijos pasirašė 1999 m. gruodžio 9 d. ir savo vardu patvirtino 2001 m. balandžio 5 d. Tarybos sprendimu 2001/539/EB (OL L 194, p. 38; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 5 t., p. 491). Ši konvencija Bendrijos atžvilgiu įsigaliojo 2004 m. birželio 28 dieną. Šios konvencijos 19 straipsnyje „Vėlavimas“ nurodoma:

„Vežėjas atsako už žalą, atsiradusią dėl vėlavimo vežant oru keleivius, bagažą arba krovinius. <…>“

18 Monrealio konvencijos 33 straipsnio, pavadinto „Teismingumas“, 1 dalyje numatoma:

„Ieškinys dėl žalos atlyginimo ieškovo nuožiūra privalo būti pareiškiamas vienos iš valstybių, šios Konvencijos Šalių, teritorijoje arba vežėjo gyvenamosios vietos ar jo pagrindinės ūkinės-komercinės verslo vietos arba ūkinės-komercinės verslo vietos, kurioje buvo sudaryta sutartis, arba paskirties vietos teismui.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 P. Rehder, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Miunchene, per *Air Baltic* bendrovę, kurios buveinė yra Rygoje (Latvija), užsakė skrydį iš Miuncheno į Vilnių. Atstumas tarp Miuncheno ir Vilniaus yra kiek mažiau nei 1 500 kilometrų. Likus apie 30 minučių iki numatyto pakilimo Miunchene, keleiviai buvo informuoti apie skrydžio atšaukimą. *Air Baltic* pakeitus rezervaciją, ieškovas išskrido į Vilnių per Kopenhagą ir į jį atvyko daugiau kaip šešiomis valandomis vėliau, nei turėjo atvykti iš pradžių rezervuotu skrydžiu.

20 Erdingo apylinkės teisme (*Amtsgericht Erding*), kurio teritorijoje yra Miuncheno oro uostas, paduotu ieškiniu P. Rehder paprašė iš *Air Baltic* pagal Reglamento Nr. 261/2004 5 straipsnio 1 dalies c punktą ir 7 straipsnio 1 dalies a punktą priteisti 250 eurų kompensaciją. Manydamas, kad oro transporto paslaugos yra suteiktos lėktuvo išvykimo vietoje, o tai reiškia, kad sutartinės prievolės vykdymo vieta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos prasme yra išvykimo, šiuo atveju – Miuncheno, oro uostas, Erdingo apylinkės teismas nusprendė, kad jo jurisdikcijai priklauso P. Rehder ieškinio dėl kompensacijos nagrinėjimas.

21 Gavęs *Air Baltic* apeliacinį skundą, Miuncheno aukštesnysis apygardos teismas (*Oberlandesgericht München*), manydamas, kad oro transporto paslaugos yra teikiamos skrydį vykdančios bendrovės buveinės vietoje, panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą. Dėl šio apeliacinio teismo sprendimo P. Rehder padavė kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas).

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pastebi, jog klausimas, ar šiuo atveju Erdingo apylinkės teismas turi jurisdikciją, priklauso nuo Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos aiškinimo. Jis pažymi, kad dėl šios nuostatos pirmos įtraukos, susijusios su prekių pardavimu, Teisingumo Teismas iš pradžių nusprendė, kad ši specialios jurisdikcijos sutartinių prievolių srityje taisyklė numato pristatymo vietą kaip atskirą ryšio kriterijų, kurį reikia taikyti visiems ginčams, kylantiems iš tos pačios prekių pardavimo sutarties, o ne tik tiems, kurie kyla dėl pačios pristatymo prievolės (2007 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Color Drack*, C-386/05, Rink. p. I-3699, 26 punktas). Paskui Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši nuostata yra taip pat taikoma esant kelioms prekių pristatymo vietoms ir kad tokiu atveju prievolės vykdymo vieta reikia laikyti vietą, kuri užtikrina glaudžiausią ryšį tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo, o glaudžiausias ryšys paprastai yra pagrindinėje pristatymo vietoje, kuri turi būti nustatyta remiantis ekonominiais kriterijais (minėto Sprendimo *Color Drack* 40 punktas). Galiausiai Teisingumo Teismas nusprendė, kad jei neįmanoma nustatyti pagrindinės pristatymo vietos, visos pristatymo vietos yra gana glaudžiai susijusios su bylos materialiais elementais, ir tokiu atveju ieškovas gali iškelti atsakovui bylą savo nuožiūra pasirinktos pristatymo vietos teisme (minėto Sprendimo *Color Drack* 42 punktas).

23 Vis dėlto *Bundesgerichtshof* pabrėžia, kad Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Color Drack* 16 punkte aiškiai nurodė, kad šie svarstymai yra susiję tik su atveju, kai prekės pristatomos į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje, tačiau jie nedaro įtakos atsakymui, kurį reikėtų pateikti prekių pristatymo į kelias vietas keliose valstybėse narėse atveju.

24 *Bundesgerichtshof* svarsto, ar, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 tikslus suvienodinti taisykles dėl jurisdikcijos, jas padaryti nuspėjamas ir apibrėžti vieną prievolės vykdymo vietą, kuri iš principo yra vieta, kur ryšys tarp ginčo ir jurisdikciją

turinčio teismo yra glaudžiausias, nereikėtų taip pat aiškinti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos ir iš principo vienoje prievolės vykdymo vietoje koncentruoti teismo jurisdikciją taip pat ginčų, susijusių su sutartinėmis prievolėmis pagal tarptautinio oro transporto sutartį, atžvilgiu, nepaisant to, kad tokios sutarties atveju yra nelengva vienareikšmiai nuspręsti, kurioje vietoje teikiamos pagrindinės paslaugos.

25 Atsižvelgdamas į šiuos svarstymus, *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento (Nr. 44/2001) 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką reikia aiškinti taip, kad ir keliaujant lėktuvu iš vienos Bendrijos valstybės narės į kitą valstybę narę visų prievolių pagal sutartį atžvilgiu viena vykdymo vieta yra laikytina pagal ekonominius kriterijus nustatomos pagrindinės paslaugos teikimo vieta?

2. Jei reikia nustatyti vieną vykdymo vietą, kokie kriterijai yra esminiai ją nustatant ir ar ją nulemia išskridimo, ar atskridimo vieta?“

Dėl prejudicinių klausimų

26 Prieš pradedant nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus visų pirma reikia pažymėti, kad kai kurios Teisingumo Teismui pateiktos

pastabos iškėlė klausimą, ar, siekiant nustatyti jurisdikciją turintį teismą, tokioje kaip pagrindinės bylos situacijoje yra taikytinas Monrealio konvencijos 33 straipsnis.

27 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad iš Reglamento Nr. 261/2004 7 straipsnio kildinama teisė, kuria nori pasinaudoti ieškovas pagrindinėje byloje, yra teisė į fiksuotą ir visiems keleiviams vienodą kompensaciją atšaukus skrydį, kuri nesusijusi su žalos atlyginimu pagal Monrealio konvencijos 19 straipsnį (žr. 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *IATA ir ELFAA*, C-344/04, Rink. p. I-403, 43–46 punktus). Todėl atitinkamomis Reglamento Nr. 261/2004 ir Monrealio konvencijos nuostatomis grindžiamos teisės yra skirtingo teisinio pobūdžio.

28 Vadinasi, kadangi ieškinys pagrindinėje byloje yra paduotas remiantis tik Reglamentu Nr. 261/2004, jį reikia nagrinėti atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 44/2001.

29 Klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo nurodyti, kaip reikia aiškinti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje esančius žodžius „[vieta] valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį“ asmenų pervežimo oro transportu iš vienos valstybės narės į kitą atveju, kai pagal Reglamentą Nr. 261/2004 paduodamas ieškinys dėl kompensacijos.

30 Iš tikrųjų šiais klausimais Teisingumo Teismo klausiama, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamų paslaugų teikimo atveju šiuos žodžius reikia aiškinti taip pat, kaip Teisingumo Teismas aiškino šios nuostatos pirmą įtrauką minėtame Sprendime *Color Drack*, kai prekės pristatomos į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje.

31 Minėto Sprendimo *Color Drack* 18 punkte atsakydamas į pateiktą klausimą Teisingumo Teismas rėmėsi Reglamento Nr. 44/2001 priėmimo aplinkybėmis, tikslais ir sistema.

32 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas iš pradžių priminė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkte numatyta specialios jurisdikcijos taisyklė, papildanti principą, kad bylos asmenims turi būti keliamos jų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme, atitinka artimumo reikalavimą ir yra pagrįsta glaudžiu ryšiu tarp sutarties ir bylą nagrinėjančio teismo (minėto Sprendimo *Color Drack* 22 punktas).

33 Paskui Teisingumo Teismas pažymėjo, kad prievolių pagal prekių pardavimo sutartis vykdymo vietos atžvilgiu, siekiant sustiprinti teismų jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo ir nuspėjamumo tikslus, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje šis kriterijus apibrėžiamas kaip atskiras kriterijus. Tokiais atvejais pristatymo vieta yra įtvirtinama kaip atskiras ryšio kriterijus, kurį reikia taikyti visiems ginčams, kylantiems iš tos pačios prekių pardavimo sutarties (minėto Sprendimo *Color Drack* 24 ir 26 punktai).

34 Atsižvelgęs į artimumo ir nuspėjamumo tikslus, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje įtvirtinta taisyklė taikoma kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju, nes jurisdikciją nagrinėti visus iš sutarties kylančius ginčus turi turėti tik vienas teismas.

35 Galiausiai dėl kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje Teisingumo Teismas nusprendė, kad vieta, užtikrinanti glaudžiausią ryšį tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo, yra pagrindinė pristatymo vieta, kuri turi būti nustatoma remiantis ekonominiais kriterijais, o jei neįmanoma nustatyti pagrindinės pristatymo vietos, visos pristatymo vietos yra gana glaudžiai susijusios su bylos materialiais elementais ir

tokiu atveju ieškovas gali iškelti atsakovui bylą savo nuožiūra pasirinktos pristatymo vietos teisme (minėto Sprendimo *Color Drack* 40 ir 42 punktai).

36 Reikia pabrėžti, kad argumentai, kuriais Teisingumo Teismas rėmėsi pateikdamas aiškinimą minėtoje byloje *Color Drack*, tinka ir paslaugų teikimo sutartims, įskaitant atvejus, kai jos yra teikiamos ne vienoje valstybėje narėje. Iš tikrųjų Reglamente Nr. 44/2001 prekių pardavimo ir paslaugų teikimo sutartims nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės yra tos pačios kilmės, jomis siekiama tų pačių tikslų ir jos užimą tą pačią vietą šiuo reglamentu sukurtoje sistemoje.

37 Artimumo ir nuspėjamumo tikslai, kurių siekiama teismų jurisdikciją koncentruojant paslaugų teikimo pagal nagrinėjamą sutartį vietoje bei visų iš šios sutarties kylančių reikalavimų atžvilgiu nustatant vieną jurisdikciją turintį teismą, negali būti vertinami kitaip, kai skirtingose valstybėse narėse yra kelios šių paslaugų teikimo vietos. Iš tikrųjų tokia diferenciacija ne tik būtų nepagrįsta pagal Reglamento Nr. 44/2001 nuostatas, bet ir prieštarautų jo priėmimo tikslui – suvienodinant nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose užtikrinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtrą bei patikimą vidaus rinkos veikimą (žr. Reglamento Nr. 44/2001 pirmą ir antrą konstatuojamąsias dalis).

38 Vadinasi, kai skirtingose valstybėse narėse yra kelios paslaugų teikimo vietos, taip pat reikia ieškoti tokios, kuri užtikrina glaudžiausią ryšį tarp nagrinėjamos sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo, įskaitant vietą, kur pagal sutartį turi būti teikiamos pagrindinės paslaugos.

39 Šiuo atžvilgiu reikia iš pradžių konstatuoti, kad aptariamos oro transporto bendrovės buveinės vieta ar pagrindinė įsisteigimo vieta, kaip pažymėjo prašymą priimti

prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nėra glaudžiai susijusi su sutartimi. Iš tikrųjų operacijos ir veiksmai, kurių imamasi iš šios vietos, pavyzdžiui, tinkamo lėktuvo ir įgulos skyrimas, yra logistinės ir parengiamosios sutarties dėl oro transporto vykdymo priemonės, o ne paslaugos, kurių teikimas susijęs su tikruoju sutarties turiniu. Tas pats pasakytina apie oro transporto sutarties sudarymo ir bilieto išdavimo vietą.

40 Paslaugos, kurios teikiamos vykdant iš asmenų pervežimo oro transportu sutarties kylančias prievoles, yra keleivių registravimas, įlaipinimas ir pasitikimas lėktuve oro transporto sutartyje numatytoje lėktuvo pakilimo vietoje, lėktuvo išvykimas numatytu laiku, keleivių ir jų bagažo skraidinimas iš išvykimo vietos į atvykimo vietą, rūpinimasis keleiviais per skrydį ir galiausiai saugus keleivių išlaipinimas sutartyje numatytoje vietoje ir laiku. Šiuo požiūriu galimos lėktuvo tarpinio nusileidimo vietos taip pat nėra pakankamai susijusios su esminėmis tokios sutarties paslaugomis.

41 Vienintelės vietos, kurios tiesiogiai susijusios su šiomis vykdant su sutarties dalyku susijusias prievoles teikiamomis paslaugomis, yra lėktuvo išvykimo ir atvykimo vietos, atkreipiant dėmesį į tai, kad „išvykimo ir atvykimo vietomis“ turi būti laikomos vietos, dėl kurių susitarta atitinkamoje su viena oro transporto bendrove, kuri yra skrydį vykdanti oro vežėja, sudarytoje pervežimo sutartyje.

42 Vis dėlto šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, kitaip negu prekių pristatymų, kurie pagal ekonominius kriterijus nustatant pagrindinę pristatymo vietą yra aiškios ir išmatuojamos operacijos, į skirtingas vietas atveju, savo esme oro transportas yra nuo lėktuvo išvykimo iki atvykimo vietos teikiamos nedalomos ir vientisos paslaugos, ir todėl tokiais atvejais remiantis ekonominiais kriterijais negalima išskirti tam tikros paslaugos dalies, kuri būtų pagrindinė ir teikiama konkrečioje vietoje.

43 Tokiomis aplinkybėmis tiek lėktuvo išvykimo, tiek atvykimo vieta turi būti laikoma pagrindinių paslaugų, esančių oro transporto sutarties dalyku, teikimo vietomis.

44 Kiekviena iš šių dviejų vietų yra pakankamai susijusi su bylos materialiais elementais ir todėl užtikrina glaudų ryšį, kurio siekiama Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkte išdėstytomis specialios jurisdikcijos taisyklėmis, tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo. Tad Reglamento Nr. 261/2004 pagrindu ieškinį dėl kompensacijos pareiškęs asmuo, pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką naudodamasis jam suteikta pasirinkimo galimybe, gali iškelti bylą atsakovui teisme, kurio teritorijoje yra viena šių vietų.

45 Tokia ieškovui suteikta pasirinkimo galimybė atitinka ne tik artimumo kriterijų, bet ir nuspėjamumo reikalavimą, nes ji ir ieškovui, ir atsakovui leidžia lengvai nustatyti teismus, kuriuose gali būti pareikštas ieškinys. Maža to, ji atitinka teisinio saugumo tikslą, nes pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką ieškovo pasirinkimas yra apribotas dviem teismais. Be to, reikia priminti, kad ieškovui lieka šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė kreiptis į atsakovo nuolatinio buvimo vietos teismą, šiuo atveju pagal šio reglamento 60 straipsnio 1 dalį – teismą, kurio teritorijoje yra jo oficiali buveinės vieta, centrinė administracija arba pagrindinė verslo vieta, o tai atitinka Monrealio konvencijos 33 straipsnį.

46 Be to, tokia pasirinkimo galimybė net ir skirtingose valstybėse narėse esančių teismų atveju ieškovui pripažįstama nusistovėjusioje Teisingumo Teismo praktikoje dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 dalyje numatytos specialios jurisdikcijos bylose dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto, kuri taip pat numatyta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 dalyje (be kita ko, žr. 1976 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Bier*, vadinamo „Mines de potasse d'Alsace", 21/76, Rink. p. 1735, 24 ir 25 punktus bei 2004 m. birželio 10 d. Sprendimo *Kronhofer*, C-168/02, Rink. p. I-6009, 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

47 Atsižvelgiant į šiuos svarstymus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad asmenų pervežimo oro transportu iš vienos valstybės narės į kitą pagal sutartį, sudarytą su viena oro bendrove, kuri yra skrydį vykdanti oro vežėja, atveju nagrinėti šia pervežimo sutartimi ir Reglamentu Nr. 261/2004 grindžiamą ieškinį dėl kompensacijos jurisdikciją turi, ieškovo nuožiūra, tas teismas, kurio teritorijoje yra lėktuvo išvykimo ar atvykimo vieta, kaip jos apibrėžtos toje sutartyje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad asmenų pervežimo oro transportu iš vienos valstybės narės į kitą pagal sutartį, sudarytą su viena oro bendrove, kuri yra skrydį vykdanti oro vežėja, atveju nagrinėti šia pervežimo sutartimi ir 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 261/2004, nustatančiu bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 295/91,

grindžiamą ieškinį dėl kompensacijos jurisdikciją turi, ieškovo nuožiūra, tas teismas, kurio teritorijoje yra lėktuvo išvykimo ar atvykimo vieta, kaip jos apibrėžtos toje sutartyje.

Parašai.